

TELEGRAFUL ROMANU.

Telegraful ese de două ori pre septembra: Duminecă și Joi. — Prenumeratia se face în Sabiu la expediția foiește pre afara la c. r. poste cu bani gata prin scrisori francate, adresate către expediția. Pretul prenumeratii este pre anu 7 fl. v. a. ear pre o jumătate de anu 3 fl. 50. Pen-

Nr. 12 ANULU XXI.

Sabiu, în 11/23 Februarie 1873.

tră celelalte părți ale Transilvaniei pentru provinciile din Monarchia pre unu anu 8 fl. ieră pre o jumătate de anu 4 fl. v. a. Pentru princip. si terii stănește pre anu 12 1/2 fl. anu 6 fl. Inseratele se plătesc pentru întâia óra cu 7 cr. sirul, pentru a dón'a óra cu 5 1/2 cr. si pentru a treia repetare cu 3 1/2 cr. v. a.

Sabiu 10 Februarie.

Dupa „P. Ll.“, proiectul pentru organizarea fondului regescu a trecut prin desbaterea consiliului ministrilor. Conformu acestui proiectu privilegiile de pâna acum se stergu, scaunele și districtele capeta cerculu de activitate asemenea cu alu municipielor, pre cându universitatea fundului regescu se va occupa numai cu administrarea averei comune a municipielor fundului regescu. Scaunelor și districtelor li sta in voia, că cu ocasiunea organizației sa se intrunescă.

Din Vienă primim sciri, prin cari se asigura totu mai positivu, ca reform'a legei electorale (alegeri directe dura nu din dietele provinciale la senatul imperiale) va trece prin senatul imperiale și va fi acceptata. Sî pentru că sa fia uniformitate in monarchia intréga se scrie, ca și croatii voru avé pre viitoru sa aléga deadreptul in diet'a Ungariei deputatii sei și nu că pâna acum din diet'a loru propria. Pôte ca dupa ce se voru realiză proiectele aceste atunci și dietele provinciale voru deveni superflue și cine scie unde are sa se oprésca centralizatiunea.

In Spania s'a prochiamatu republic'a indată dupa departarea regelui Amadeu I. Putem dicu totu dreptul ca istoria cu anevoia mai pote arăta unu caracteru asiá de intregu și firmu că alu regelui Amadeu, carele, dupa cum s'a exprimatu către corporile representative prin mesagiul seu, a voită sa guverneze intre marginile constituției; spaniolii inse punu certele loru personali și de partida mai pre susu de constituție, iéra regele nu a suferit a fi terită in tin'a unei séu altei partide, pentru ca elu a voită sa fia și sa remana regele națiunei intregi, dura nu numai a unei părți.

Republic'a se dice ca e déjà recunoscută de Anglia, Francia, Olanda, Elveția și America de nordu. Încătu pentru cesta din urma se pare ca din parte-i pâna acum a urmatu numai o salutare, nu inse și recunoștere formale.

Dupa starea actuale a lucrurilor din Europa, republic'a nu va fi jignita din afara de nimenea; altfel se vede ca stau lucrurile in lăintru. Desertandu-se tronul regale, vre-o 5—6 pretendent se arunca cu pungile loru de auru asupra tierei, in carea suntu mai atâtea partide căi pretendentii și mai pentru fia-care partida căte doi—trei generali in armata.

Figuera și Castellar, doi parlamentaristi de prim'a ordine, acum ambii ministri, dau asecurările cele mai bune despre veitoriu republicei, și in lăintru Spaniei și in afara, și e de credintă ca acesti barbati vorbesc cu cea mai pura sinceritate. Dara spaniolii, carii au salutat pre Amadeu că pre salvatorele regatului și cari astăzi se află incăierati in partea nordica a tierei cu partid'a din sinulu loru, cu partid'a carlista — si voru lasă naravul? și nu ne vomu trezî mâne poimâne ea o parte a armatei ia refugiu la obicinuitele pronunciamente, prin cari astăzi detronéza pre o regina séu pre unu rege și prochiamă republica, și mâne i da și republicei drumul și se pronuncia pentru unu

clientu alu seu? — Spaniolii, desilusiunati pote preste scurtu tempu, voru cauta pre Amadeu și nu-lu voru mai astă!

Diet'a Ungariei.

Siedint'a din 5 Fauru o deschide presedintele Bittó la 10 óre. Dintre ministri erau de fatia: Szlavay, Trefort, Pauler, Szende, Wenckheim, Pejacsevics și Zichy.

I. Madarasz face propunerea că sa se avizeze ministrul de finanțe a presintă unu proiectu de lege despre insarcinarea drépta a capitalielor cu contributiune. D. Irányi face propunerea că sa se insarcineze ministrul de finanța cu asternerea proiectelor de lege despre introducerea contributiunilor de luxu. — Amendoue propunerile se voru tipari.

Ministrul Kerkapoly asterne trei proiecte de lege; aceleia se referesc la cumperarea parcelei Varasd in Transilvania, la regularea contributiunii funduare, și in fine la acoperirea speselor de administratiune a jurisdicțiilor pre anulu 1873.

Dupa aceste respondere ministrul de finanța la interpellationile deputatilor Horai și Helfy, facute in dilele trecute in afacerea imprumutului contractat de une-dile. Elu dice intre altele ca operatiunea de creditu se pote privi de incheiată pentru tiéra intru atât'a, înătu imprumutul votat l'a luat asupra-si unu consorțiu, care lu va efectua de ici incolo pre risicul seu.

Trecendu-se la ordinea dilei se votă recepti'ia pentru presidiul ministerial. La fondul de dispozitie se incinseră o discussiune mai lungă și viua, la care luara parte, afara de reprezentanții nationalitătilor, și K. Tiszai, se intielege ca contra inceviuării. Cas'a votă ince cei 200,000 fl. Dupa aceste se votă recepti'ia pentru curtea suprema de contabilitate, pentru ministerul curții r. și pentru ministerul Croaciei; cu ce siedint'a se incheia.

Siedint'a din 6 Februarie a casei deputatilor o deschide presedintele Bittó la 10 óre. Dintre ministri erau de fatia: Szlavay, Zichy, Trefort, Wenckheim, Szende. — Conte Th. Csaky declară că cestunea momentuoasă adusa la discussiune nu se poate decide meritice in form'a data de Majthényi; elu propune deci ca proiectul de rezolutiune alui Majthényi sa se tiparească și apoi sa se pună la tempul seu la ordinea dilei spre desbatere. Urmărează votarea, și proponerea comisiunii petiționare se respinge cu 133 voturi contra 102; propunerea lui Th. Csaky se primește. — Cele-lalte petiții se transpună fără desbatere ministeriului. — Urmărează iera-si unu intermezo, după cum adese se ivescu in diet'a Ungariei și apoi se continua desbaterea speciale despre bugetul ministeriului de interne.

A. Szenthimrey spriginoște propunerea lui Majthényi; de asemenea K. Bobory și A. Lazar. — Conte Th. Csaky declară că cestunea momentuoasă adusa la discussiune nu se poate decide meritice in form'a data de Majthényi; elu propune deci ca proiectul de rezolutiune alui Majthényi sa se tiparească și apoi sa se pună la tempul seu la ordinea dilei spre desbatere. Urmărează votarea, și proponerea comisiunii petiționare se respinge cu 133 voturi contra 102; propunerea lui Th. Csaky se primește. — Cele-lalte petiții se transpună fără desbatere ministeriului. — Urmărează iera-si unu intermezo, după cum adese se ivescu in diet'a Ungariei și apoi se continua desbaterea speciale despre bugetul ministeriului de interne.

se trece la desbaterea speciale a bugetului; cu ce siedint'a acăstă sa incheie.

In siedint'a din 7 Februarie a casei deputatilor se continua desbaterea speciale despre bugetul ministeriului de interne. O discussiune mai lungă se incinse la postul: „Ajutorirea operei și conservatoriului musical“ (49,000 fl.). In fine se votă 44,000 fl. pentru teatru.

Siedint'a din 8 Februarie se deschide la 10 óre. Pre fotolele ministeriali erau: Zichy, Pauler și Szlavay. Dupa autenticarea protocolului anunță presedintele sosirea unei petiții jurisdictionali. Se asternu mai multe petiții private prin deputati. Th. Vecsey interpelă pre ministru-presedintele in privint'a titlului M. Sele regelui.

Trecendu-se la ordinea dilei se iau la desbatere mai întâi petițiile contineute in a 12 seria și apoi vine pre neprevăzute la discussiune cestuna iesuitilor. Ans'a o dete o petiție a comitatului Csanadu, in care se petitionă pentru scădere iesuitilor din Ungaria. — Comisiunea petitionară facuse propunerea ca petiția acăstă să si alte de felul acesta sa se tramite ministrului de culte pentru studiere.

D. Majthényi prezinta in afacere acăstă proiectul de rezolutiune: in fată mai multora considerații, pre cari sici din lipsa de spatiu nu le potem publica, petiția comitatului Csanadu cătu și alte petiții de felul acesta se tramite ministrul de interne și culte cu insarcinarea: ca sa esileze in grada ordulu iesuitilor din tiéra, cu bunurile loru sa se procedă in inteleșulu legilor, și despre rezultatul acestor pasi sa se raportează casei cătu mai in grada.

A. Szenthimrey spriginoște propunerea lui Majthényi; de asemenea K. Bobory și A. Lazar. — Conte Th. Csaky declară că cestuna momentuoasă adusa la discussiune nu se poate decide meritice in form'a data de Majthényi; elu propune deci ca proiectul de rezolutiune alui Majthényi sa se tiparească și apoi sa se pună la tempul seu la ordinea dilei spre desbatere. Urmărează votarea, și proponerea comisiunii petiționare se respinge cu 133 voturi contra 102; propunerea lui Th. Csaky se primește. — Cele-lalte petiții se transpună fără desbatere ministeriului. — Urmărează iera-si unu intermezo, după cum adese se ivescu in diet'a Ungariei și apoi se continua desbaterea speciale despre bugetul ministeriului de interne.

Sabiu, 3/15 Ianuarie 1873.

Domnule redactor! Luându parte la discussiunea inaugurata de domnulu + in nr. 5 a stimulului său și aratandu ca parerea despre daunositatea liniei Pitesti—Sabiu pentru români din giurul Sabiuului e gresita, amu desaprobatu dela incepere calumniele și suspicioanele, cultivate de d. + ou predilectione, de óre-ce cu aceste nu se aducu probe pentru vre-o parere. Domnulu + și in replică lui vine, in locu sa remana la obiectu, cu suspicioane nöne, silindu-se a me face „sassu betrânu uscatu“. E numat de mirare ca nu scia ea spuna căti napoleoni amu primita eu dela sassi, unulu pre d. + și român constatediu numai, ca din intemplare parerile lui nu consuna cu ale subscrișului, ce inse nu-i da inca dreptul a se tiene patentat de a avea singuru pareri românesci. Ori si domnulu + se tiene de clas'a acelor'a, cari au nationalismul si patriotismul in arenda?

Neurmandu dura mai departe pre terenul sus-piciunărilor și de a se constată înainte de totă concesiunea domnului + „ca deschiderea unui drumu de feru e unu progresu“. Acumolul acesta o unu adeveru, care nici domnul + nu poate sa nu-lu concéda. Spre a afirma astăzi contrariul, adeca, ca o cale ferata e pentru unu poporu, care sta pre o trăpă mai înaltă a civilizației de-si nu pre cea mai înalta, daunăsa, se și recere tocmai atâtă curagiu, că d. e. la asertivarea ca pamentul nu se intorce. Si pentru ce totusi sa fia pentru românii din tienutul Sabiu lui calea ferata daunăsa? Căci, dice domnul +, s'ară nimic individualitatea și nationalitatea românilor, precum se nimicesc și sterpesce nationalitatea Indianilor in Americă și a Indilor, Chirghisilor etc. in Asia prin linilele ferate trase de americani, englesi și russi (?). Asia dura românii și specialminte cei din tienutul Sabiu lui stau pre o trăpă cu indianii din Americă său cu chirghisii din Asia. Această o dice nu unu sas, ci domnul +, patentatul cu parerile cele romanesci par excellence. Sasii celu putințu au facut pre români porcari, slugi etc. dura a-i pune într-o categoria cu indianii autochtoni acăstă și meritul necontestat al domnului +. Ora o populatiune, care traieste din agricultura și comerciu, o populatiune, care formează comune mari, care intorce in comerciu unu șrescere capitalu nu neînsemnatu satia cu alte părți ale tieri, se poate asemenea cu indianii din Americă, cari se nutresc din venitul, suntu dura pre trăpă cea mai primitiva cunoscută in istoria omenimii? Nici contrariul celu mai mare alu românilor nu va putea responde cu: dă. O populatiune activă, care se ocupă cu comerciu, care a ajuns dura in vieti economică la unu gradu mai înaltu și formează prin urmare unu factoru, in vieti economică a tieri, nu se poate numeră intre selbatici, ci omenii această suntu civi a unui statu civilisat, cari au dreptu sa căra ca această sa le știoreze înaintarea loru prin înlesnirea comunicatiunei. Nu suntu in starea acestor indieni, cari trebuie sa cedeze terenul civilizației, lipsindu-le condițiile cele mai primitive de a rezistă inteligiției mai înalte, ci suntu insusi membrii activi in lumea civilisată, a căroru progresu se poate înainta numai prin midilocile civilizației moderne.

Cu retragerea noastră de pre câmpulu luptei și a concurenției cu „sistemul prohibitiv“ adoptat dela vecinii săsi, nu ne vom sustinea nationali-

tatea și individualitatea că poporul ci prin participare la luptă și prin concurință. Sa ne mesurăm poterile și sa nu aruncăm armă fără a fi inceputu luptă.

Suntu destule industrii, cari cu unu capitalu modestu și cu lucratori de acei, cari s'ară astă pre lesne între români, s'ară potea fabrică că sa satisfacă consumul din intru dura chiaru s'ară potea produce pentru exportație. Suntu destui articuli de comerț, la cari se recere capitale mai mici și cu cari se va potea ocupa totu-déună capitalul celu micu. Condițiile suntu date că sa-si formeze și români capitaluri mari și mii de jidani și nemți, de cari duce d. + frica asiă de mare, voru preferă a-si căuta altu locu, unde nu au sa sufere concurență. Dara, — posito — ca milionarii nu s'ară gasi tocmai altu loca decât Sabiu lui său in genere Transilvania — unu evenimentu nu pre probabil — capitalul celu micu n'ară suferi nemicu ci din contra aru căstigă. Capitalul n'are natură pescilor, cari se manâncă intre sine, adeca cei mari pre cei mici, și sub scutul capitalului mare poate cu atâtă mai usioru cresce celu micu. Nalucă pauperismului pre noi n'are sa ne spăria inca căci desvoltarea economică unei tieri, precum in genere natură, nu cunoște saltu și retele supracivilizației potu veni numai de-o dată cu foloselile ei. In trăcatu fia disu — căci cu obiectul nostru n'are nemicu de a face — ca d. + e reu informatu, deca crede ca in Londonu său Hamburg esista numai capitalisti mari și proletari.

Poporul român se va desvolta in privindu'a economiei lui după acele-si reguli ale sciintiei, care nu este o sciintia germano-jidovăscă ci o sciintia universale. Sciintia la totă popoarele nu face altă decât cercetă și propagă legile, cari potu aduce societățile la unu rezultat favoritoriu și combat erorile și prejudiciile, cari impedează popoarele in desvoltarea și inavutirea loru. România d. e., care are sa suferă de plagă jidovilor, n'a urmatu parerilor patriarhalice ale domnului + și reprezentanții și guvernul ei, mai luminati și mai adapati de invetăturile sciintiei, pre care o numesce domnul + germano-jidovăscă, a grabitul sa înzestreze tiera cu drumuri de feru nu de dragul jidovilor ci că sa dea românilor midilocile in mâna de a se scapă de ei. Nu s'a auditu inca ca români s'au facut proletari și din contra avută sa bunastarea tieranului și orasianului român crescă din in di.

vre-unu adaosu, asiă, ca atributile, „române“, „ortodoxă“ aru si trebuitu sa cada cu totalu.

Dara atunci nu s'ară si sciutu despre care metropolia este vorba, mai alesu ca astăzi se află două metropoli in Transilvania.

Inse dsea afirma ca această numire nu aru fi istorică.

Ce feliu? Ora negavă dsea, ca metropoli a acăstă a românilor, ca ea a fostu româna? Nu cred. Acăstă o faceau numai neromâni, serbi și altii înainte de restaurarea ei, in disputele ce le aveau cu români prin diuariile Venei și pre airi, cum se amintesc in „v. metropoli.“

Dara, deca ea a fostu româna, apoi cum sa nu fie acestu atributu istoric?

De asemenea negăva dlui, ca români pâna la unu au fostu toti ortodosi? Nu cred. Atunci l-a-si îndreptă la istoria bis. a lui Maior, și la alti istorici, că sa-lu convingă.

Dara, deca români au fostu ortodosi, deca metropoli din cestione a fostu a românilor ortodosi, apoi cum n'ară si fostu ea inca ortodoxă, cum n'ară fi acestu atributu inca istoric?

In „vechiu metrop.“ la p. 31 nr. 2, 3 și 4. se demonstra acesto atributu de-a rendulu, și totu astu-feliu documentate se află ele și in istoria bis. a lui P. Maior in mai multe locuri precum va fi sciindu d. M. destulu de bine.

Ori d. M. aru si dorită că mai bine sa o fi numită „grecescă“ ori „pavoslavnică“ — cum se numea ea in acele tempuri? ori si „neunită“ cum incepuse a se numi biserica nostra dela unire incocă — in locu de „ortodoxă“? Acăstă este numai o schimbare de cuvinte cari, cari totu totu aceea-si însemnă, afara de negativul „neunită“, ce însemna o negație, pre cându biserica nostra este pozitiva.

Dara, liniscește-se dsea in privindu'a acăstă cu aceea, ca si P. Maior inca intrebuintă cuventul „metropoli Ardelenii“ (pardou! a Albei Iuliei), fără ortodocii in mai multe locuri, si anumitu la p. 48

Jidovii si-a gasit ualea in tiera și fără drumu de feru, dura din alte cause, si desvoltându-se vieti economică a românilor, drumurile de feru voru si midilocul celu mai bunu de a scăpa de concurența jidilor. Ca n'au venit jidovii si la noi n'avem sa multiam imprejurărei, ca n'au existatu drumu de feru.

Unu popor, care voiesce sa traiasca in dia de astăzi că națiune trebuie asiă dura sa emuleze in totă direcția cu cele-lalte popore nu sa se retraga dela arena luptei, căci orice stare pre locu e unu regresu si fia-care di de acceptare e perduta. Poporul român nu se află in starea bolnavului, căruia nu-i mai trebuie medicu ci l'asia asemenea cu unu jone maturo, pre care insa d. + nu voiesce sa-lu lase sa plece in lume, căci nu are minte destulă si-lu voru insielă omenii. Junele trebuie dura inca ferită de omeni căci — lumea e rea!

Patriotismul celu bine intielesu, după parerea mea inca, aru si a se loptă cu străinii in acti-vitate, in invetătura si in aplicare la lucru iera nu a ne bat capul cu sa ne conservăm seraciile. Dr. A. B.

Cohalmu, 2 Februarie 1873.
Unu raportu a deveratul despre Cohalmu si anume despre creștinii gr. resariteni din Cohalmu.

Domnule redactoru! Fia-mi iertatu, de-si că unui, carele nici odată n'amu mai esită poate in publicitate, — dicu fia-mi iertatu, in ceea ce priveste opidul Cohalmu, si anume, in ceea ce priveste pre creștinii gr. res. din Cohalmu, a arăta publicului celitoru nu dora nis-cariva certe confessiuni său politice, precum obișnuiesc acăstă unele soi, ci fapte vrednice de imitație.

Despre creștinii gr. res. din opidul Cohalmu, suntu incredintatiu, ca s'au auditu in mai multe părți, — adeca, despre suferintele cele mari a acestor creștini.

Inainte de acăstă cu 50 de ani, opidul Cohalmu, in ceea ce priveste pre poporul român, acestă pre atunci a marturisit religioasă gr. res. iera acum suntu vre-o 49 de ani, de cându a intrat si in Cohalmu că si pre ariea unatia, — prin lucrările cele rele infernale, fia-mi iertatu a me esprimă asiă, căci nici unu peccat asiă de mare si strigatorul la ceriu n'a fostu, decât acela, alu va-rărei unatiei in poporul român, si după dicala

ist. bis. dice: „Cându cătu eu felul credinției creștinescii a românilor, carea in capul acestă a eugeta a face, aceea voio sa cercu, ora români tienutus'au mai de multo, său tienu-se astăzi de biserică catolicilor, au dora de biserică ortodoxă si loru, adeca a neunilor?“ — si demonstra, ca ei totu-deună de acăstă din urma s'au tienutu.

Inse d. M. afirma mai departe, ca in actele publice din secl. 17, in articiliu dietali, hrisovale domitorilor nostri s. a. „ortodoxa vallás“ pre totu locul însemnă: religiunea calvină, — si ca pentru legatură in carea sa aflată religiunea noastră cu cea calvină, aru si fostu cauza, de tramisii transilvană la Constantinopolea Ladislaus Csáky și Christophorus Pasko,*) yorbându despre biserică română se folosesc de cuvintele „religiunea ortodoxă.“

Nu se poate nega, ca in actele publice, sub temputu principilor calvini ai Transilvaniei, religiunea calvină se numea si „ortodoxa vallás“; dura d. M. inca nu va potă nega, cred, ca in totă lumea creștina, sub numirea de „ortodoxă“ este cunoscută numai biserică resaraténa, numita si cea vechia, si nepotrivită si cea grecescă. Iera, ca ablegatii transilvană Constantinopolea Csáky și Pasco sa o fi numită ortodoxă pentru legatură ei cu cea calvină cum dice d. M., nu potă concede, din cauza, căci adaugu acei-a-si ablegati numai decât după cuventul „ortodoxă“: „de comună română.“ In România totu-deună sa numită religiunea nostra „ortodoxă“, si totu asiă se numesce ea si astăzi, si ablegatii acei-a au scrisu către Const. Branconianu, plenipotentiatul principelui României, cari ambi erau ortodoci.

De altmintrea sa observăm aici si aceea, ca deca nu occur numirea de „ortodoxă“ inaintea

*) Vedi p. 28 „v. metrop.“

poporului de rendo : „Ca celu ce a facutu unatia intâiu, de ao deschisit pre poporul rom. aducendu ora intre frate si frate, acel'a nu va avea unde mori.

Amu cettu si eu in opul intitulatu „Vechia metropolia“, dara in adeveru, ca nu e o cîrtă seu o iota sa nu cuprinda acea carte si cu privintia la unatia totu adeverul, pre carele nu va fi in stare nimenea a-lu combate nici odata si nici intr'unu chipu, cîci adeverul in vîcă va remanea, — din care causa, nu potu din parte-mi a recomandă din destulu tuturor ortodosilor cari sciu celi, acelu opu, ca sa vîdias trecutul si presentul chiaru, prin care a trecutu biserica nostra gr. res.

Că sa nu me abalo dela lucru, — amu vorbitu despre Cohalmu, ca inainte de acăstă cu 50 de ani o parte din români din Cohalmu s-au facutu uniti, — iera o parte din acesti au remas credinciosi vechiei si strabunel loru religioni păo astadi.

Biserica din Cohalmu, la inceputu gr. res. zidita de neguitorii Brasioveni, — deodata cu acea trecere, a trecutu in puterea si proprietatea unitilor, cum va fi fostu de rendu si dupa care drepaturi nu scim, si eata ca pâna astadi se asta in puterea acel's, — si asiá crestinii gr. res. de vre-o 50 de ani incóce au fostu lipsiti de biserica loru, si au umblat rataciti fără de biserica intrată restempu, umblându in dréptă si in stângă fără de a mai audi S'a Liturghie. Au insetat dupa S. Liturghia si cuventul lui Ddieu de 50 de ani, — si numai astadi cu mare bucuria potu vedea crestinii gr. res. o biserica — de-si provisoria numai dara frumosă totu-si — inaintea ochilor loru; astadi dupa atâtea suferintie de vre-o 50 de ani, crescinii gr. res. au iera-si biserica loru gr. resaritena, biserica cea vechia strabuna.

Asta e că o minune, aici e lucrarea lui Domnediu ! —

Dă, crestinii gr. resariteni din Cohalmu astadi asculta in biserica săn'a liturghie.

Si cum s'a intemplatu acestă ? Din partea locurilor mai inalte, s'a rendoitu candidature in Cohalmu, unde prin alegere a devenită că parochu dlu adm. ppescu Nicolau D. Mircea.

Acestă si-a ocupat locul seu de parochu în tîm'nă astă trecuta, prin Augustu venindu in Cohalmu că parochu alu crestinilor gr. resariteni, si indata in urm'a venirei sele aici, — in urm'a unei conservaturi, ce au avutu mai intâiu cu dlu adm. ppescu betrânu Ioanu Iosifu parochulu Draosului si cu invetitoriu din Cohalmu Ioanu Bercanu, si in fine cu comitetul parochialu, — inainte de acăstă

cu vre-o dône luni, s'a si cumparato unu locu pentru biserica, o curte cu gradina cu totu, carea se pote numi cea dintâiu in totu Cohalmulu, dupa posetiunea cea maréti si desfătore a locului, alu cărei copriso e preste 1000 stângini □, care cumparare intre impregiurările de facia a costat cele mai mari si neinchipuite lupte. . . .

Nu voiu trece cu vedere ca inainte de cumparare parint. administratoru si parochu Nicolau D. Mircea, cu comitetul parochialu, au fostu midilociu din cass'a aloiala 1000 floreni v. a. pentru scopul cumpărării unui locu de biserica pentru gr. orientali, cîci locurile ce s'a fostu otarit din partea comitetului opidanu spre acestu sfersitu fiindu afara de oras, — nu s'a fostu primitu din partea comitetului parochialu. — Mi'a acăstă de floreni s'a primitu cum dicu dreptu ajutoriu din cass'a aloiala, dara curtea impreunata cu o gradina forte mare plina de pomi, — e cumparata cu 2240 fl. v. a. — nefindu prea scumpa nici asiá dupa loculu unde se asta. —

Pre acestu loon, in restempu acestă de vre-o 2 luni incóce, s'a si facutu o biserica provisoria din lemn si scânduri, destulu de spatiu, — carea astadi in urm'a Archierescui bine-cuventări s'a si săntuitu.

Bucuria cea mare, ce o ceteai pre fetiele creștinilor gr. res. cari nu au mai fostu audiu S. Liturghia de 50 de ani in biserica loru strabuna gr. res. o poteai celi prea lesne pre fat'a fia-cărui, in serbatorea cea stralucita de astadi, cîci poporul s'a fostu adunat de tempuri din tote părțile in numerul celu mai mare, cu atât'a mai vertosu multimea au fostu forte mare, cu cătu ca serbatorea a fostu Vinerea, venindu omeni si la tergu din giurul Cohalmului. —

(Va urmă.)

Feldiör'a, 1 Febr. 1873.

Neierandu-me simtiolu de român, vinu cu tóta stim'a si plinu de bucuria a face onoratului nostru publicu o vius si nestersa bucuria, despre cele ce s'a intemplatu in opidulu Feldiör'a in dilele treceute si anume :

Eu că locuitoru in satulu vecinu, amu luat partea in mai multi ani la adunările românilor gr. or. din Feldiör'a, insa diu'a de 17 si 28 Ianuaru a. c. m'au posu in vîmire, si trebuie sa atregu atentivnesa tuturor domnilor lectori ai jurnalului nostru asupr'a acestora dône dile. La 17 Ianuaru a. c. s'a tenu tu sinodu parochialu, in fruntea cărui presiedea onor. parinte Ioanu Morariu. Acestea

papistu ultra-zelosu a veritu „catholicae etque apostolicae religionis Episcopu's“ si titulatur'a loi S. Stefanu dela inceputu. Câte documente nu se mai falsificara astu-felio, prin omeni violeni si intresati, mai cu séma priu resuți.

In nr. XXXIX. an. 1870 — 1. d. Moldovanu incepe cu : „Déca autorulu „v. Metropolii“ seriá in fruntea opului seu : „Vechi'a metropolia a catolica si apostolica română“, atunci aru si fostu scutit de imputatiunea, cumca nu are baza istorica.“

Lucru minonatu ! Cum cade d. M. dintr'o inconsecintă intr'alta. Mai in susu a disu, ca numirea de „ortodoxa“ nu e istorica, cîci metropolia cea vechia nu s'a numită nici odata asiá; iera aici afirma ca „catolica si apostolica“ aru si avendu baza istorica, de si astu-felii chiaru ca nu se numi ea nici odata. Cându si de cătra cine se numi ea „catolica si apostolica“? unde are dui vre-o baza istorica pentru numirea acăstă? sa ni-o spuna.

Eu aretai mai susu, cum credu, destulu de invereratu, ca numirea de „ortodoxa“ este istorica, cîci v. metropolia ortodoxa a fostu. Ori tocm'a acăstă nu-i place dui Moldovanu? Ar dorit sa o faca unita? Astă chiaru ca aru semenă, că ou cu ou, cu aceea, cându s'ar dice ca : d. Moldovanu se nascu la an. 1830; prin urmare elu a trebuitu sa vietiușca si la an. 1730. Unu anachronismu infricosiat!

Deci asupr'a cui cede imputatiunea : asupr'a mea, ori asupr'a dsele?

Totu asiá de curiose si neconsecintă suntu argumentările dsele si in privint'a celor urmatore:

Dsea continua : totu cam acăstă imputatiune o trage asupra-si si cându i dice : „a Transilvaniei“, in locu de : „a Balgradului seu Albei-Ioliei.“ Căci documentele vechie probăsa pâna la evidenția, cumca metropolia româna se numea a Belgradului si nu a Transilvaniei.

dupa o cuventare potrivita provocă pre dlu invetitoriu Iosifu Morariu, că secretariu alu comitetului parochialu spre a celi tóta avereia sf. biserici si a scălei, precum si venitul si spesele anuale ale acelorasi, apoi urmă cetirea a 4 fonduri si anume :

I. Fondulu parochialu constatatoru din 200 galate cucuruzu.

II. Fondulu scolaru din 55 galate.

III. Fondulu cantorescu din 20 galate.

IV. Fondulu in bani 50 fl. v. a. cari iau da-roiu una binefactoru anome Franz Schmidt, cu acea conditione că din interesulu acestoru bani sa se cumpere cisme copiilor de scăla seraci si sergiitori. Mirarea mea crescă mai tare, cîndu audiu, ca biserica, scăla si fondulu parochialu mai au o avere de 73 jugere de aratura si senatie, care partea cea mai mare s'a adunat dela 1858 incóce. Domnulu presedinte par. Ioanu Morariu dupa multe alte desbateri si otariri utile comunei, provocă pre membrii sinodului a caută vre-una isvoru siguru, cu care sa scutescă pre parintii scolarilor de a mai plăti didactrulu de 40 xr. ce avea a se solvi in totu anul.

Dupa o desbatere nu lunga, se sculă dlu cantorul Georgiu Russu si promite in fat'a sinodului, ca pâna va trăi d-sea va plati la invetitoriu 20 fl. v. a. pre fie-care anu, iera dupa moarte sea au testatu pre lângă alte donationi 2 $\frac{1}{2}$ jugere agru lângă oras, că din venitul acestora sa se plătesca domnii invetitorii români dela scălele noastre confessionale, pre lângă salariulu din cass'a aloiale din loco. Atunci poporul entuziasmato de atâtea binefaceri unanima radică unu triplu „sa trăiesca Escentia Sea parintele Metropolit A ndreiu Bar. de Sia g un'a dela care au esit lumin'a cea adeverata a popordului român“, „sa trăiesca parintele protopopu Ioanu Petricu carele inca nu au crotiatu nici o osteneala a lucră pentru binele si inaintarea scăelor noastre, „sa trăiesca toti bineficatorii acestora fonduri“.

La esirea din sinoda amu fostu incunoscin-tat prin unu amico alu meu ca la 28 ale l. c. se va tiené esamenu publicu. La diu'a numita me astaiu iera in Feldiör'a luându parte la servitul divinu. O mare mirare me cuprinse cîndu pre la 9 ore vedu ca intra intregul corp alu oficierilor dela bater'a din locu. Domoii invetitorii Iosifu Morariu si Stefano Tausu se produsera cu copiii de scăla intr'unu modu escentient cantandu si a liturgie in 2 tonuri. S'a liturgie se fini cu intonarea Imnului popularu si alu Escentiei Sele. Susu numiti domni oficieri fiindu petrunsi de procedur'a servitului divinu a gr. orientalilor se decisera sa ia

Ma miru, ca d. M. remanendo-si conseciente, nu negă si aceea, ca v. metropolia aru si fostu româna, cîci asiá inca nu se numi ea nici odata, prin urmare nici acăstă numire nu aru avé base istorica dupa logică dsele.

Si apoi, lueru si mai minunatu ! dsea, spre a-si documentă assertula seu, se provoca totu la documentele insirate de mine in „v. metropolia“, afara numai de unul publicatu de d. Hajdeiu acum mai de curendu. Ieră in privint'a acestora nu sciu in adeveru ce sa credu, decât ca : d. M. ori ca n'a cettu de locu „v. metropolia“, ci o cunoșce numai din audite ; din spusele altor'a : ori ca dsea apoi a visatu, cîndu a scrisu acestea.

Pentru ce?

Pentru ca in tote acele documente insirate in „v. metropolia“ dela p. 5—29 se face amintire, si inca in cele mai multe, despre ambele numiri, adca atâtua a „Belgradului“ cătu si a „Ardélului“; iera in altele eschisivu numai despre metropolia „Ardélului“, si in prea pucine numai despre a „Belgradului“. Asiá d. e. in condic'a de hirotonii a metropoliei Ardélului hirotoniti in Bucuresci, dintre toti metropolitii acestă numai unul se subscrise alu „Belgradului“ iera cei-latti toti cu numele loru proprii, si inca unii de căte două ori ai „Ardélului.“

Mai inolo in tote actele emanate dela insisi metropolitii Ardélului — pre cari d. M. pune celu mai mare pondă si dice, ca „aceste tote dela celu dintâiu pâna la celu din urma, o numesou dupa re-siedintie, si nu dupa tiéra“ — occur in titulaturile loru ombe numirele in contra afirmatiunei dsele.

(Va urmă.)

*) Citata in „v. metrop.“ la p. 6—13.

parte și la esamene, fiindu poftiti de on. par. Ioanu Morariu. Pre la $1\frac{1}{2}$ ore se ivi Reverd. domnul protopopu Ioanu Petricu. Domnii oficieri cu domnii invetitori și cu toti cei de fatia bineventara pre Reverd. domnul protopopu și apoi purcesera in clasă a II, unde, dupa chiemarea sf. Duchu se incep esamenulu.

Domnul invetitoriu alu acestei clase Iosifu Morariu incep a pune intrebări elevilor, iera responsurile acestor din cele 12 obiecte prescrise in instructiune adusera pre toti domnii participatori in uimire, și bucuria tutororu crescea din minutu in minutu ascultându la responsurile cele forte multiamitore. Pre la 4 ore se fini esamenulu in clasă II-a, și purceserămu clasă I-a alu cărei invetitoriu este domnul Stefanu Tausu. Nomerul elevilor intr'acesta clasa trecea preste 70. Responsurile elevilor celor mititei infisera de nou nu numai in mine, ci in toti ascultatorii o suvenire nestersa și o bucuria de gradul supremo, crediendo acestea a fi numai o visione. Nu me mai potem mira din destulu de curagiul și elocintă a acestor copilasi. Esamenulu se fini cu imoulu Escelentie Sele. Reverd. domnul protopopu, corpulu intregu alu oficierilor și toti domnii ascultatori plini de cea mai mare bucuria de fructele acestor măditie tenere, și pusera laudele cele mai mari pre capetele ambilor d. invetitori precum și pre ale scolarilor și dechirându diligintă și procedură invetitorilor Iosifu Morariu și Stefanu Tausu de exemplara tuturor invetitorilor.

Nu intărdui a face atenti pre toti intelligentii români asupră opidului Feldióră și asupră barbatilor celor neobositi de aci, căci într'adeveru pasii cei gigantici ai Feldiorenilor, atât in cultura, cătu inaintarea fondurilor merita lăta laudă.

Dela unu omicu alu scóelor rom. confessional

Multe Stimate Domnule Redactoru ! Som coninsu, ca nu-mi ve-ti refusă, spre a nu impartasi si on. publicu român, unu semtiu de bucuria alu internului meu. —

Deci ve rogu sa ave-li bunatate a dă locu, unei scurte descrieri alu acestui semtiu in colónele multu pretiuitului digiaru alu „Telegrafului Român“ spre a-mi potea incătu-va esprime bucuria cea mare ce o amu semtita și o semtiescu, vedienda inaintarea și infloririle scóelor nóstre, gr. or. și prin ele — și a tenerimei române. —

Se viu ad rem: In 2 Februarin a. c. s'au servatu in comun'a gr. or. Tilisc'a hr amul scólei de acolo, — en iubindu astu-feliu de festivități — nu mi-amu crutiatu ostenel'a de a merge din comun'a Vale pâna la Tilisc'a. — Cându m'amu apropiatu de scóla din amintit'a comuna, nu numai eu, — care sciamu ca e o serbare scolastica frumosă, — ci ori și ce omu care trecea pre lângă scóla, — trebuiea sa stea in locu privindu și cugetându ca ore ce va potea fi? de edificiulu scólei intregu este asiă de frumosu iluminat.

Inse numai cu privirea de afară, nu se potu indestuli nimeni — ci toti din tóte pártele comunei alergara micu și mare pre usi'a scólei voindu a asiste la insasi ferstivitate. Eu inca me grabiu cu pasi repezi a intră in sala, — care era menita spre serberea chramului și intrându nu me potui mira destulu de frumselia, — cu care era decorata aceasta sala. —

Publicula, care era forte numerosu, acceptă cu nerabdare inceperea festivităției, cându de odata vedu ca se desparte multimea in 2 părți de face locu si invetitorii cu elevii cei bine exercitati intrara in sala, — și 'si ocupara locul destinat pentru decurgerea festivităției. — Acum se incepe festivitatea catându-se tropariul chramului, — dupa aceea luă cunventare forte potrivita, desfășură pre largu insenatacei serbări, aretându cum erau mai inainte români de inapoiati din lips'a scóelor si cum suntu astazi, avendu acelea. Mai departe aduce o viau multiamita acelor barbati demni, — cari au starbitu și contribuitu la edificarea acestor scoli pompöse, — dupa aceea se adresăda cătra tenerime, și ii sfătesc spre a dă multiamita și ascultare mai mariloru și bine-voitorilor loru. — In fine se adresăda iera-si cătra publicu, spre a dă toti, dupa poterile loru, ajutoriu la desvoltarea si inaintarea tenerimei. — Dupa aceea urmara decla-

mationi si cântari frumosé din partea elevilor, — cari puse pre fia-care asistentu in uimire, — incheierea se facu cu irmosulu chramului și la despartire, poteai sa celesci de pre fati'a fia-care; multiamira sl bucuria, ce o semtie fia-care in anim'a sea, — vedienda cătu este tenerimea de inaintata. —

Dee Dumnedieu, că in multe comune sa potem vedea aceea — ce s'au vedutu in comun'a Tilisc'a. —

Se traiti fratilor invetitori! se traiti! staroiti numai și in venitoriu totu spre desvoltarea si inaintarea tenerimei și binelui comunu si fi-l siguri — ca plat'a ve va fi mare.

Primiti Domnule Redactoru acestu semtiumentu de bucuria alu internului meu, pre lângă care re-mânu alu dvostre stimatori.

Hie Hoc i o t a
Invetitoriu primariu
in Vale.

O b i e c t e l e
incuse pentru loteria pentru terminarea bisericocii
din Dev'a.
(Urmare.)

33. Trei garnituri de perina lucrata de alia
dua Carolin'a Maioru, Puiu.

34. Doi galbeni in natura dn'a Mari'a Badila.
Sabiuu.

35. Cinei florini in harthia dn'a Mari'a Han-ni'a. Sabiuu.

36. Unu tragatoriu de clopotu lucratu cu lâna, metasa și margele. O mapa lucratu cu flori aplicate. Dsior'a An'a Bolog'a. Sabiuu.

37. Unu cosiuletui cu fructe și flori lucratu cu margele și crepu. O tavita lucratu cu flori aplicate. Dr'a Aureli'a Ratiu. Lipov'a.

38. O sugareta de ambra și spuma de mare. Unu anelu de aur cu mergeritari și perusele, dn'a Martha Oprea. Dev'a.

39. Uno album pentru fotografie. Da'a Au-reli'a Vladu nascota Baritiu. Orastia.

40. Unu portu sugare cu broderie. O sugareta de ambra și spuma de mare. Dn'a Mari'a Mauzka, Dev'a.

41. O perina brodata cu metasa, lâna și perle. Domnisiorele Mari'a și Sabin'a Ciucianu. Sabiuu.

46. O punga de tabacu lucratu pre catisea, dr'a Emma Herbay. Dev'a.

43. O parechie papuci brodati. O parina brodata cu firu și metasa, dr'a Iesefin'a Lobontiu. Sabiuu.

Rugămu pre tóte domnele ce au generosa dispozitie de a ne trame obiecte pentru loteria sa ne faca cunoscutu pâna la 15 Martiu numeroglu si natur'a obiectelor ce au intenția a dona. Speditiunea obiectelor se poate efectua pâna la finea lunei Martiu.

Presedint'a comitetului
Constantin'a de Dunca-Schiau.

Varietăți.

* * * **Denumire.** La tribunalulu reg. ung. din Sabiuu este denumită de presedinte br. Fr. Fil-enbaum.

* * * In diurnalele unguresci din Clusiu cetimulu unu telegramu, dupa carele comitele supremu din Zarandu c. Haller se stramuta in comitatulu Cras-nei și in locul acestuia va urmă Hözler.

* * * Asianu enicibene ni frumosu. In „HrZig“ de Joi ne spune cine-va, ca „Trompet'a Carpatilor“ face asemănare intre literatur'a poporelor latine și a poporului germanu și alia ca oea latina către cea germană e tocmai că Oceanulu fatie cu Marea-Ostica, și eprinsu spoi de mania dice, ca cei mai puteni patrioti de ai lui Cesaru Bo-lia nu au idea despre Oceanu și Marea de Ostu, . . . — și alte lucruri ordinarie, pre care să nu strică apetitola cetitorilor nu le reproducem. Dece nu cunoscem noi sabienii mările numite, din cauza că nu ne da mâna sa mergem fără diurne mai departe decât pâna la Cisnedia și Cisnadiora pre tempula ciresielor, nu urmăza că sa nu le cunoscă și altii. — Amu dorit sa scim, ca ce bine asculta cei ce scriu bazaconii că aceste in foi nemtiesci dela densele? Ei, au murit Ritterii

din evulu mediu, dideea sa-i ierte! și sa nu se mai umflă nimenea acum gândindu la ei!

Nr. 26/1873.

Escriere de concursu.

La ordinulu maritului Consistoriu archidiocesanu nr. 859. a. tr. pentru veduvit'a parochia Gridu, in districtulu Fagarasiului, se scrie concursu cu terminu pâna la 8 Martiu 1873.

Numit'a parochia constă din 226 familii, cu 849 soflte; cu acesta parochia suntu impreunate armatorele emolumente:

- câte 8 cupe bucate de familia;
- trei pamenturi de aratura a căte de o gală;
- o fenă de 4 cara, folosita in totu anglu de parochu;
- și usitatele venite stolare dela poporu.

Doritorii de a ocupă acesta parochia au să-si inainteze cererile loru, instruite conformu Statutului organicu, subscrisul scaunu protopopescu, pâna la terminula susu arestatu.

Fagarasiu, 8 Februariu 1873.

Cu intelegera comitetului parochialu.

Scaunulu protopopescu gr. or. alu tractului
Petru Popescu,
(1-3) protopopu.

Edictu.

Fir'a Albu din Seleudu, soci'a legitima a lui Constantipu Cândeală totu din Seleudu, de relegea gr. or. carea de uno anu au parasit pre sociul seu, fără a se scă locul astărei sale, se provoca prin acela, că in terminu de uno anu dela datulu de mai josu sa se presentedie inaintea forului matrimoniale subscrisu, pentru ca la din contra, procesulu matrimoniale intentat de susu numitulu seu barbatu, se va otari și in absența sea.

Deagu, 2 Febr. 1873.

Forulu matrimoniale gr. or. alu tract.

Ternavei de josu.

Daniilu de Tamasiu,
(1-3) adm. prot.

Nr. 16—1873.

Edictu.

Prin care Dumitru Petru Georgiu, carele de nouă ani au paresit pre soci'a sea Mari'a Bucuru Bischinu ambi din Gurariului scaunulu Sabiuu, fără a se scă locul astărei lui, se provoca, că in terminu de siése luni, și anotim pâna in 15 Augustu a. c. cu atât'a mai multu sa se infatisieze inaintea subscrisului scaunu protopopescu, cu cătu la din contra procesulu divorțiale intentat asupr'a lui, se va decide si in absentia lui, conformu prescrierii canonice a bisericei ortodoxe resaritene.

Sabiuu, 1 Februarie 1873.

Forulu matrimoniale gr. or. alu tractului pro-
(1-3) topresbiteralu alu Sabiuu I.

Edictu.

Ana Paraschey'a Vulcu din Aciliu scaonulu Mercurei, carea cu necreditintia a parasit pre legitimul ei barbatu Vasiliu Neagu totu de acolo, fără a se scă locul ubicatiunei ei, se provoca, că in terminu de uno anu sa se prezinte inaintea subsemnatului foru matrimonialu, căci la din contra, procesulu matrimonialu asupr'a intentat se va per-tracta și in absentia ei. —

Mercurea in 25 Ianuarie 1873.

Forulu matrimonialu gr. or. alu tractului prot. „Mercurea.“

Ivanu Dragoș

(3-3) Adm. prot.

Insciintiare.

Deschidiendu-se in 1 Martiu a. c. in institutulu reg. de mositu din Sabiuu cursulu de instructiune pentru mosie, candidatele de mositu de nationalitatea româna și nemtiesca suntu provocate a se insinua pâna la terminula indicatu la subscrisula spre a fi primite in cursu.

Sabiuu 1 Februarie 1873.

Dr. Lukacs Mikulicz
(4-4) Profesoru ord. de mositu.